

необхідність зсуву політичного життя країни вправо. Поступово правоцентристи на чолі з Р. Ніксоном змогли повернути під свій контроль ключові посади в партійній машині, забезпечили собі підтримку всіх більш-менш значних діячів партії і упевнено йшли назустріч наступним виборам.

До виборів 1968 р. Сполучені Штати прийшли в глибокій соціально-політичній кризі, що не могла не позначитися на двопартійній системі. Зростало розчарування рядових американців в обох партіях. Абсентеїзм виборців став масовим явищем. Демократична партія, що перебувала з 1961 р. при владі, в очах американців несла головну частку відповідальності за таку ситуацію. Всередині Демократичної партії також існувало невдоволення політикою адміністрації, внаслідок чого почали посилюватись праві фракції. За обставин глибокого розчарування й розколу в таборі демократів зростали шанси на успіх кандидата республіканців.

Республіканська партія зробила висновки з поразки 1964 р. і закликала не до повного демонтажу всієї складної бюрократичної структури сучасної держави, а до вироблення більш збалансованого підходу до проблеми, поєднання функцій федерального уряду, влади штатів і приватного підприємництва. Р. Ніксону вдалося згуртувати практично всіх республіканців, за винятком частини колишніх прихильників Б. Голдуотера, які підтримали Дж. Уоллеса. Республіканці перемогли на виборах, але кампанія 1968 р. показала, що двопартійна система зазнає серйозних труднощів: з-під її впливу вийшли ліві рухи і фракції. На рубежі 1960 – 70-х рр. двопартійна система США знову була виведена з рівноваги. Якщо в 1960-і рр. праві республіканці намагалися зрушити її вправо, то активний розвиток нових лівих, економічна криза початку 1970-х років, криза традиційних методів державного регулювання соціально-економічних процесів схилили двопартійну систему вліво.

Вплив лівих рухів позначився в основному на Демократичній партії. Після виборів 1968 р. поляризація фракцій у ній досягла апогею. Г. Моргентау стверджував: "Соціальна база демократів впала під впливом війни у В'єтнамі й расової кризи"[2,251]. В ході праймеріз на роль лідера сил, що перебували в опозиції загальнонаціональному керівництву демократів, швидко висунувся сенатор Дж. Макговерн. Він користувався загальнонаціональною популярністю і висловлював бажання домогтися зрушення Демократичної партії вліво. Дж. Макговерн відіграв ту ж роль, що й У. Брайан в 1896 р., інтегрувавши антимонополістичний і антивоєнний рух у структуру двопартійної системи.

Таким чином, протягом двох повоєнних десятиліть обидві партії США пройшли еволюцію, яка забезпечила зміну еліт та нову ідеологію. Демократична партія успішно інтегрувала ліві антивоєнні та правозахисні рухи, одночасно нейтралізувавши праворадикальні фракції півдня. Республіканська партія, в свою чергу, інтегрувала дві ультраконсервативні хвилі, представлені антикомуністичним рухом Дж. Маккарті та антиетатистською фракцією Б. Голдуотера. Сформовані внаслідок цих процесів партійні позиції виявилися досить стійкими і зберігалися протягом двох наступних десятиліть.

1. Из истории внутреннеполитической борьбы и общественной мысли США. – Куйбышев, 1981. – 168 с.; 2. Манькин А. С. История двухпартийной системы США. – М., 1981. – 285 с.; 3. Согрин В.В. Переосмысливая американскую демократию: генезис, этапы, современность //США-Канада. - 2002. - №5. – С. 3-31; 4. Согрин В.В. Политическая история США. – М., 2001. – 400 с.; 5. Key V. O. Politics, Parties, and pressure Groups. – N. Y. , 1960. – 783 p.; 6. Whitfield S. J. A Companion to 20th-Century America. – Oxford., 2004. – 500 p.

Тишкун Ю.Я.*

Історичні аспекти становлення державної бюрократії США

Поява державної бюрократії на північноамериканському континенті пов'язана з діяльністю представників королівства Франція, політичний вплив якого насамперед поширився на територію сучасної Канади і долини Міссісіпі з Великими озерами. Посланці французького короля намагались у дрібницях відтворити в Новому світі характерні для Давнього порядку часів Жана

* Тишкун Ю. Я. - аспірант кафедри політології.

Батіста Кольбера зразки адміністративної централізації: а) регламентувати все з Парижа (з відстані у 1800 миль), б) не допускати „жодної тіні” муніципальних чи провінційних установ, будь-яких легітимізованих колективних чи особистих ініціатив. За цих обставин мешканці французьких колоній значно глибше відчували необмежену владу свого безпосереднього керівництва, ніж це мало місце у самому Королівстві Франція. Що негативно впливало на демографічний розвиток французьких колоній: на момент завоювання французької Канади британцями під час Семилітньої війни у цій колонії проживало лише 60 тис. осіб. Навпаки, на території британських колоній у північній Америці втілено англійську систему врядування, відзначену особливою децентралізацією. Вона надавала громадам право досягнути рівня майже незалежних муніципалітетів „на взірць демократичних республік”, у яких „адміністрація не втручається ні в що, а окремі особи, об’єднуючись у спілки, роблять усе”. Тому мешканець англійських колоній у Америці був більш незалежним від влади, ніж англієць. Що зумовило особливо сприятливі умови для розвитку цих колоній, населення яких на момент перемоги Англії досягло 3 млн. осіб [4, С. 199-200]. Демографічна перевага британських колоній, яка, отже, обумовила перемогу Англії у війні, також мала негативний наслідок. Адже розширення зони колоніального впливу вимагало від метрополії більших коштів на її оборону. Їх спробували отримати в колоніях за рахунок збільшення оподаткування. Що втілилось у новій фінансовій політиці (закони “Про мелясу” 1733 р., “Про цукор” 1764 р., “Про гербовий збір” та “Закони Таунсенда” 1767 р.), яку здійснювала сильна центральна адміністрація руками призначених з Англії митних службовців. Обурення американців англійського походження новими фіскальними законами мало наслідками а) бойкот сплати податків та торгівлі з Англією, б) Війну за незалежність США. У Декларації незалежності це обґрунтовано так: утискати народ і позбавляти його засобів до існування Королю Англії Георгу III дозволило створення багатьох нових посад і скерування до колоністів значного числа чиновників [3, С. 26]. А той факт, що ці чиновники, починаючи від губернаторів колоній, суддів, митних службовців, під час Американської революції залишились лоялістами, тобто відданими підданими короля, став тим політичним чинником, яким у свідомість американців укорінено підозру і недовіру до федерального уряду, його установ та службовців. На нашу думку, це відзначено на ментальному рівні (найвищим виявом цього став вибух у федеральній будівлі у Оклахома-сіті у 1995 р. – терористичний акт, здійснений американським громадянином насамперед проти федеральної влади [4, С. 41]).

Намагаючись не допустити відновлення потужної централізованої бюрократії у Сполучених Штатах Америки, „батьки-засновники” спершу запровадили систему виборного колегіального управління. Коли вони виявили її (системи) непрофесійність та корумпованість, було запроваджено іншу систему – “правління джентльменів”, якою передано владу в країні в руки обмеженого кола освічених осіб, котрі вважались морально достойними служити суспільству. В межах цього кола “утримувачів” виконавчих повноважень адміністративна влада, де-факто, передавалась у спадок. Така аристократична система функціонувала до перемоги Ендрю Джексона на президентських виборах у США у 1829 р. Вона була відповідником англійського правління “джентрі” (своєрідного прошарку “джентльменів” – суміші сільських і буржуазно-міських поважних осіб, яка перетворювала останніх в носіїв self-government – самоврядування, в якому багатші особи безоплатно займали почесні посади [2, С. 94]), характерного для Великобританії і США аж до другої половини XIX ст. Ендрю Джексон – це перший президент, висунутий на вказану посаду політичною партією як інститутом громадянського суспільства. Його перемога призвела до запровадження принципу spoils’ system (“поділу здобичі” між прихильниками партії-переможниці), за яким особа, яка перемогла на президентських виборах, могла змінити всіх (підкреслення наше – Ю. Т.) державних чиновників у країні, аж до останнього поштаря, передавши зазначені посади представникам своєї партії. Що було обумовлено а) особистою зацікавленістю пошукачів посад [1, С. 644-706], б) прагненням влади подолати корупцію в державі, в) необхідністю надання апаратові більшої чутливості щодо вимог суспільства [6, pp. 231-232]. Таку згубну практику (загальної заміни чиновництва) припинено наприкінці XIX ст. із досягненням демократичною та республіканською партіями угоди про деполітизацію і професіоналізацію державної служби, а також офіційне обмеження масштабу прямих кадрових призначень президента чітко визначеною кількістю посад. Її втілення у “Пендлтон акті” (The Pendleton Act) 1883 р. визначається дослідниками як реальний крок у

напрямі раціоналізації бюрократії, що відповідав веберівським вимогам про формування деполітизованої, професійної кар'єрної бюрократії, яка працює за постійну зарплату і перспективу отримання пенсії. Праця Вудро Вільсона „Дослідження управління” (1887 р.), який, подібно до Макса Вебера, прийшов до думки про необхідність утвердження в країні раціональної бюрократії, базованої на принципах єдності управління, ієрархії, контролю та професіоналізму, надала теоретичного обґрунтування зазначеній ідеї. На відміну від Макса Вебера, й цілком в контексті американської політичної теорії та практики Вудро Вільсон (Президент США) уже не вимагав повної деполітизації державної служби і чіткого розмежування політичних і адміністративних посад.

Розпочатий уже відомим „Пендлтон актом” процес раціоналізації та професіоналізації американської бюрократії розтягнувся на десятиліття. Так, Класифікаційним актом (Classification Act) 1923 р. започатковано поділ державних службовців, залежно від виконуваної ними роботи. Тоді як опрацювання зазначеної класифікації тривало до 1930-х рр. А вже Рамстейк акт (Ramspeck Act) 1940 р. поширив відому класифікаційну сітку на всю державну службу. Однак створити цілком деполітизовану державну службу, яка б відповідала веберівському ідеалу раціональної бюрократії, у США так і не спромоглися. Навпаки, у 1829 р. – за часів Ендрю Джексона, а пізніше – в період „Нового курсу” Франкліна Рузвельта, президентства Ричарда Ніксона, Джимі Картера та Рональда Рейгана у США відбувалась неодноразова реполітизація державної служби. Її метою було подолання корупції, а також прагнення зробити чиновників більш чесними (це сталося за часів правління Президента Ніксона). При цьому бюрократія остаточно набула „чутливості” до потреб і вимог суспільства, однак не стала більш ефективною, що є головною метою раціональної бюрократії. Отже, зазначені зміни в США не вкладаються в рамки класичної концепції раціональної бюрократії Макса Вебера. Однак вони відповідають американській традиції, яка однаково наголошує на необхідності служіння чиновників а) суспільним інтересам, б) своїм відвідувачам, а не абстрактній „державі”. Що цілком узгоджується з вимогами сучасної концепції розвитку державного управління [4, С. 42-45]. Опрацювання і втілення в період керівництва Рональда Рейгана (у США) та Маргарет Тетчер (у Сполученому Королівстві) таких концепцій дозволило наблизити управління у державному секторі до управління у приватному секторі, що також відповідає економічному підходу до раціоналізації бюрократії.

1. [1] [2] [3] [4] [5] [6] [7] [8] [9] [10] [11] [12] [13] [14] [15] [16] [17] [18] [19] [20] [21] [22] [23] [24] [25] [26] [27] [28] [29] [30] [31] [32] [33] [34] [35] [36] [37] [38] [39] [40] [41] [42] [43] [44] [45] [46] [47] [48] [49] [50] [51] [52] [53] [54] [55] [56] [57] [58] [59] [60] [61] [62] [63] [64] [65] [66] [67] [68] [69] [70] [71] [72] [73] [74] [75] [76] [77] [78] [79] [80] [81] [82] [83] [84] [85] [86] [87] [88] [89] [90] [91] [92] [93] [94] [95] [96] [97] [98] [99] [100] [101] [102] [103] [104] [105] [106] [107] [108] [109] [110] [111] [112] [113] [114] [115] [116] [117] [118] [119] [120] [121] [122] [123] [124] [125] [126] [127] [128] [129] [130] [131] [132] [133] [134] [135] [136] [137] [138] [139] [140] [141] [142] [143] [144] [145] [146] [147] [148] [149] [150] [151] [152] [153] [154] [155] [156] [157] [158] [159] [160] [161] [162] [163] [164] [165] [166] [167] [168] [169] [170] [171] [172] [173] [174] [175] [176] [177] [178] [179] [180] [181] [182] [183] [184] [185] [186] [187] [188] [189] [190] [191] [192] [193] [194] [195] [196] [197] [198] [199] [200] [201] [202] [203] [204] [205] [206] [207] [208] [209] [210] [211] [212] [213] [214] [215] [216] [217] [218] [219] [220] [221] [222] [223] [224] [225] [226] [227] [228] [229] [230] [231] [232] [233] [234] [235] [236] [237] [238] [239] [240] [241] [242] [243] [244] [245] [246] [247] [248] [249] [250] [251] [252] [253] [254] [255] [256] [257] [258] [259] [260] [261] [262] [263] [264] [265] [266] [267] [268] [269] [270] [271] [272] [273] [274] [275] [276] [277] [278] [279] [280] [281] [282] [283] [284] [285] [286] [287] [288] [289] [290] [291] [292] [293] [294] [295] [296] [297] [298] [299] [300] [301] [302] [303] [304] [305] [306] [307] [308] [309] [310] [311] [312] [313] [314] [315] [316] [317] [318] [319] [320] [321] [322] [323] [324] [325] [326] [327] [328] [329] [330] [331] [332] [333] [334] [335] [336] [337] [338] [339] [340] [341] [342] [343] [344] [345] [346] [347] [348] [349] [350] [351] [352] [353] [354] [355] [356] [357] [358] [359] [360] [361] [362] [363] [364] [365] [366] [367] [368] [369] [370] [371] [372] [373] [374] [375] [376] [377] [378] [379] [380] [381] [382] [383] [384] [385] [386] [387] [388] [389] [390] [391] [392] [393] [394] [395] [396] [397] [398] [399] [400] [401] [402] [403] [404] [405] [406] [407] [408] [409] [410] [411] [412] [413] [414] [415] [416] [417] [418] [419] [420] [421] [422] [423] [424] [425] [426] [427] [428] [429] [430] [431] [432] [433] [434] [435] [436] [437] [438] [439] [440] [441] [442] [443] [444] [445] [446] [447] [448] [449] [450] [451] [452] [453] [454] [455] [456] [457] [458] [459] [460] [461] [462] [463] [464] [465] [466] [467] [468] [469] [470] [471] [472] [473] [474] [475] [476] [477] [478] [479] [480] [481] [482] [483] [484] [485] [486] [487] [488] [489] [490] [491] [492] [493] [494] [495] [496] [497] [498] [499] [500] [501] [502] [503] [504] [505] [506] [507] [508] [509] [510] [511] [512] [513] [514] [515] [516] [517] [518] [519] [520] [521] [522] [523] [524] [525] [526] [527] [528] [529] [530] [531] [532] [533] [534] [535] [536] [537] [538] [539] [540] [541] [542] [543] [544] [545] [546] [547] [548] [549] [550] [551] [552] [553] [554] [555] [556] [557] [558] [559] [560] [561] [562] [563] [564] [565] [566] [567] [568] [569] [570] [571] [572] [573] [574] [575] [576] [577] [578] [579] [580] [581] [582] [583] [584] [585] [586] [587] [588] [589] [590] [591] [592] [593] [594] [595] [596] [597] [598] [599] [600] [601] [602] [603] [604] [605] [606] [607] [608] [609] [610] [611] [612] [613] [614] [615] [616] [617] [618] [619] [620] [621] [622] [623] [624] [625] [626] [627] [628] [629] [630] [631] [632] [633] [634] [635] [636] [637] [638] [639] [640] [641] [642] [643] [644] [645] [646] [647] [648] [649] [650] [651] [652] [653] [654] [655] [656] [657] [658] [659] [660] [661] [662] [663] [664] [665] [666] [667] [668] [669] [670] [671] [672] [673] [674] [675] [676] [677] [678] [679] [680] [681] [682] [683] [684] [685] [686] [687] [688] [689] [690] [691] [692] [693] [694] [695] [696] [697] [698] [699] [700] [701] [702] [703] [704] [705] [706] [707] [708] [709] [710] [711] [712] [713] [714] [715] [716] [717] [718] [719] [720] [721] [722] [723] [724] [725] [726] [727] [728] [729] [730] [731] [732] [733] [734] [735] [736] [737] [738] [739] [740] [741] [742] [743] [744] [745] [746] [747] [748] [749] [750] [751] [752] [753] [754] [755] [756] [757] [758] [759] [760] [761] [762] [763] [764] [765] [766] [767] [768] [769] [770] [771] [772] [773] [774] [775] [776] [777] [778] [779] [780] [781] [782] [783] [784] [785] [786] [787] [788] [789] [790] [791] [792] [793] [794] [795] [796] [797] [798] [799] [800] [801] [802] [803] [804] [805] [806] [807] [808] [809] [810] [811] [812] [813] [814] [815] [816] [817] [818] [819] [820] [821] [822] [823] [824] [825] [826] [827] [828] [829] [830] [831] [832] [833] [834] [835] [836] [837] [838] [839] [840] [841] [842] [843] [844] [845] [846] [847] [848] [849] [850] [851] [852] [853] [854] [855] [856] [857] [858] [859] [860] [861] [862] [863] [864] [865] [866] [867] [868] [869] [870] [871] [872] [873] [874] [875] [876] [877] [878] [879] [880] [881] [882] [883] [884] [885] [886] [887] [888] [889] [890] [891] [892] [893] [894] [895] [896] [897] [898] [899] [900] [901] [902] [903] [904] [905] [906] [907] [908] [909] [910] [911] [912] [913] [914] [915] [916] [917] [918] [919] [920] [921] [922] [923] [924] [925] [926] [927] [928] [929] [930] [931] [932] [933] [934] [935] [936] [937] [938] [939] [940] [941] [942] [943] [944] [945] [946] [947] [948] [949] [950] [951] [952] [953] [954] [955] [956] [957] [958] [959] [960] [961] [962] [963] [964] [965] [966] [967] [968] [969] [970] [971] [972] [973] [974] [975] [976] [977] [978] [979] [980] [981] [982] [983] [984] [985] [986] [987] [988] [989] [990] [991] [992] [993] [994] [995] [996] [997] [998] [999] [1000] [1001] [1002] [1003] [1004] [1005] [1006] [1007] [1008] [1009] [1010] [1011] [1012] [1013] [1014] [1015] [1016] [1017] [1018] [1019] [1020] [1021] [1022] [1023] [1024] [1025] [1026] [1027] [1028] [1029] [1030] [1031] [1032] [1033] [1034] [1035] [1036] [1037] [1038] [1039] [1040] [1041] [1042] [1043] [1044] [1045] [1046] [1047] [1048] [1049] [1050] [1051] [1052] [1053] [1054] [1055] [1056] [1057] [1058] [1059] [1060] [1061] [1062] [1063] [1064] [1065] [1066] [1067] [1068] [1069] [1070] [1071] [1072] [1073] [1074] [1075] [1076] [1077] [1078] [1079] [1080] [1081] [1082] [1083] [1084] [1085] [1086] [1087] [1088] [1089] [1090] [1091] [1092] [1093] [1094] [1095] [1096] [1097] [1098] [1099] [1100] [1101] [1102] [1103] [1104] [1105] [1106] [1107] [1108] [1109] [1110] [1111] [1112] [1113] [1114] [1115] [1116] [1117] [1118] [1119] [1120] [1121] [1122] [1123] [1124] [1125] [1126] [1127] [1128] [1129] [1130] [1131] [1132] [1133] [1134] [1135] [1136] [1137] [1138] [1139] [1140] [1141] [1142] [1143] [1144] [1145] [1146] [1147] [1148] [1149] [1150] [1151] [1152] [1153] [1154] [1155] [1156] [1157] [1158] [1159] [1160] [1161] [1162] [1163] [1164] [1165] [1166] [1167] [1168] [1169] [1170] [1171] [1172] [1173] [1174] [1175] [1176] [1177] [1178] [1179] [1180] [1181] [1182] [1183] [1184] [1185] [1186] [1187] [1188] [1189] [1190] [1191] [1192] [1193] [1194] [1195] [1196] [1197] [1198] [1199] [1200] [1201] [1202] [1203] [1204] [1205] [1206] [1207] [1208] [1209] [1210] [1211] [1212] [1213] [1214] [1215] [1216] [1217] [1218] [1219] [1220] [1221] [1222] [1223] [1224] [1225] [1226] [1227] [1228] [1229] [1230] [1231] [1232] [1233] [1234] [1235] [1236] [1237] [1238] [1239] [1240] [1241] [1242] [1243] [1244] [1245] [1246] [1247] [1248] [1249] [1250] [1251] [1252] [1253] [1254] [1255] [1256] [1257] [1258] [1259] [1260] [1261] [1262] [1263] [1264] [1265] [1266] [1267] [1268] [1269] [1270] [1271] [1272] [1273] [1274] [1275] [1276] [1277] [1278] [1279] [1280] [1281] [1282] [1283] [1284] [1285] [1286] [1287] [1288] [1289] [1290] [1291] [1292] [1293] [1294] [1295] [1296] [1297] [1298] [1299] [1300] [1301] [1302] [1303] [1304] [1305] [1306] [1307] [1308] [1309] [1310] [1311] [1312] [1313] [1314] [1315] [1316] [1317] [1318] [1319] [1320] [1321] [1322] [1323] [1324] [1325] [1326] [1327] [1328] [1329] [1330] [1331] [1332] [1333] [1334] [1335] [1336] [1337] [1338] [1339] [1340] [1341] [1342] [1343] [1344] [1345] [1346] [1347] [1348] [1349] [1350] [1351] [1352] [1353] [1354] [1355] [1356] [1357] [1358] [1359] [1360] [1361] [1362] [1363] [1364] [1365] [1366] [1367] [1368] [1369] [1370] [1371] [1372] [1373] [1374] [1375] [1376] [1377] [1378] [1379] [1380] [1381] [1382] [1383] [1384] [1385] [1386] [1387] [1388] [1389] [1390] [1391] [1392] [1393] [1394] [1395] [1396] [1397] [1398] [1399] [1400] [1401] [1402] [1403] [1404] [1405] [1406] [1407] [1408] [1409] [1410] [1411] [1412] [1413] [1414] [1415] [1416] [1417] [1418] [1419] [1420] [1421] [1422] [1423] [1424] [1425] [1426] [1427] [1428] [1429] [1430] [1431] [1432] [1433] [1434] [1435] [1436] [1437] [1438] [1439] [1440] [1441] [1442] [1443] [1444] [1445] [1446] [1447] [1448] [1449] [1450] [1451] [1452] [1453] [1454] [1455] [1456] [1457] [1458] [1459] [1460] [1461] [1462] [1463] [1464] [1465] [1466] [1467] [1468] [1469] [1470] [1471] [1472] [1473] [1474] [1475] [1476] [1477] [1478] [1479] [1480] [1481] [1482] [1483] [1484] [1485] [1486] [1487] [1488] [1489] [1490] [1491] [1492] [1493] [1494] [1495] [1496] [1497] [1498] [1499] [1500] [1501] [1502] [1503] [1504] [1505] [1506] [1507] [1508] [1509] [1510] [1511] [1512] [1513] [1514] [1515] [1516] [1517] [1518] [1519] [1520] [1521] [1522] [1523] [1524] [1525] [1526] [1527] [1528] [1529] [1530] [1531] [1532] [1533] [1534] [1535] [1536] [1537] [1538] [1539] [1540] [1541] [1542] [1543] [1544] [1545] [1546] [1547] [1548] [1549] [1550] [1551] [1552] [1553] [1554] [1555] [1556] [1557] [1558] [1559] [1560] [1561] [1562] [1563] [1564] [1565] [1566] [1567] [1568] [1569] [1570] [1571] [1572] [1573] [1574] [1575] [1576] [1577] [1578] [1579] [1580] [1581] [1582] [1583] [1584] [1585] [1586] [1587] [1588] [1589] [1590] [1591] [1592] [1593] [1594] [1595] [1596] [1597] [1598] [1599] [1600] [1601] [1602] [1603] [1604] [1605] [1606] [1607] [1608] [1609] [1610] [1611] [1612] [1613] [1614] [1615] [1616] [1617] [1618] [1619] [1620] [1621] [1622] [1623] [1624] [1625] [1626] [1627] [1628] [1629] [1630] [1631] [1632] [1633] [1634] [1635] [1636] [1637] [1638] [1639] [1640] [1641] [1642] [1643] [1644] [1645] [1646] [1647] [1648] [1649] [1650] [1651] [1652] [1653] [1654] [1655] [1656] [1657] [1658] [1659] [1660] [1661] [1662] [1663] [1664] [1665] [1666] [1667] [1668] [1669] [1670] [1671] [1672] [1673] [1674] [1675] [1676] [1677] [1678] [1679] [1680] [1681] [1682] [1683] [1684] [1685] [1686] [1687] [1688] [1689] [1690] [1691] [1692] [1693] [1694] [1695] [1696] [1697] [1698] [1699] [1700] [1701] [1702] [1703] [1704] [1705] [1706] [1707] [1708] [1709] [1710] [1711] [1712] [1713] [1714] [1715] [1716] [1717] [1718] [1719] [1720] [1721] [1722] [1723] [1724] [1725] [1726] [1727] [1728] [1729] [1730] [1731] [1732] [1733] [1734] [1735] [1736] [1737] [1738] [1739] [1740] [1741] [1742] [1743] [1744] [1745] [1746] [1747] [1748] [1749] [1750] [1751] [1752] [1753] [1754] [1755] [1756] [1757] [1758] [1759] [1760] [1761] [1762] [1763] [1764] [1765] [1766] [1767] [1768] [1769] [1770] [1771] [1772] [1773] [1774] [1775] [1776] [1777] [1778] [1779] [1780] [1781] [1782] [1783] [1784] [1785] [1786] [1787] [1788] [1789] [1790] [1791] [1792] [1793] [1794] [1795] [1796] [1797] [1798] [1799] [1800] [1801] [1802] [1803] [1804] [1805] [1806] [1807] [1808] [1809] [1810] [1811] [1812] [1813] [1814] [1815] [1816] [1817] [1818] [1819] [1820] [1821] [1822] [1823] [1824] [1825] [1826] [1827] [1828] [1829] [1830] [1831] [1832] [1833] [1834] [1835] [1836] [1837] [1838] [1839] [1840] [1841] [1842] [1843] [1844] [1845] [1846] [1847] [1848] [1849] [1850] [1851] [1852] [1853] [1854] [1855] [1856] [1857] [1858] [1859] [1860] [1861] [1862] [1863] [1864] [1865] [1866] [1867] [1868] [1869] [1870] [1871] [1872] [1873] [1874] [1875] [1876] [1877] [1878] [1879] [1880] [1881] [1882] [1883] [1884] [1885] [1886] [1887] [1888] [1889] [1890] [1891] [1892] [1893] [1894] [1895] [1896] [1897] [1898] [1899] [1900] [1901] [1902] [1903] [1904] [1905] [1906] [1907] [1908] [1909] [1910] [1911] [1912] [1913] [1914] [1915] [1916] [1917] [1918] [1919] [1920] [1921] [1922] [1923] [1924] [1925] [1926] [1927] [1928] [1929] [1930] [1931] [1932] [1933] [1934] [1935] [1936] [1937] [1938] [1939] [1940] [1941] [1942] [1943] [1944] [1945] [1946] [1947] [1948] [1949] [1950] [1951] [1952] [1953] [1954] [1955] [1956] [1957] [1958] [1959] [1960] [1961] [1962] [1963] [1964] [1965] [1966] [1967] [1968] [1969] [1970] [1971] [1972] [1973] [1974] [1975] [1976] [1977] [1978] [1979] [1980] [1981] [1982] [1983] [1984] [1985] [1986] [1987] [1988] [1989] [1990] [1991] [1992] [1993] [1994] [1995] [1996] [1997] [1998] [1999] [2000] [2001] [2002] [2003] [2004] [2005] [2006] [2007] [2008] [2009] [2010] [2011] [2012] [2013] [2014] [2015] [2016] [2017] [2018] [2019] [2020] [2021] [2022] [2023] [2024] [2025] [2026] [2027] [2028] [2029] [2030] [2031] [2032] [2033] [2034] [2035] [2036] [2037] [2038] [2039] [2040] [2041] [2042] [2043] [2044] [2045] [2046] [2047] [2048] [2049] [2050] [2051] [2052] [2053] [2054] [2055] [2056] [2057] [2058] [2059] [2060] [2061] [2062] [2063] [2064] [2065] [2066] [2067] [2068] [2069] [2070] [2071] [2072] [2073] [2074] [2075] [2076] [2077] [2078] [2079] [2080] [2081] [2082] [2083] [2084] [2085] [2086] [2087] [2088] [2089